

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 11493

FUN ERSHTN SHNIT

Yosef Papyernikov

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אייזעלע אהרונע
בנימאל

י. פאפיערניקאוו פיינפאך
ר. ע. ג. י. קאוו

פון ערשטן שניט

ג. ג. ג.
14.8.53

1928 — 1918
ווארשע — תל-אביב

תל-אביב 1945/6

פארלאג „אליין“

אייניקע ווערטער

מיטן נאמען „פון ערשטן שניט“ מיין איך מיינע ערשטע שאפונגען, וואס פריינט און פארערער זוכן ווען אויף נאכן טויט פונעם שרייבער, און גיבן זיי ארויס, כדי אפצוגעבן אים דעם ערשטן כבוד...

טראץ דעם, וואס איך האב נאך ליגן א גרויסער צאל נישט ארויס-געגעבענע לידער פון די שפעטערע יארן — האב איך באשלאסן דאסמאל זיך א נעם-טאן דוקא צו דער „פארלעגענער“ פרוכט — כדי לייכטער-צו-מאכן מיין „באגאזש“ פון וועלכן מיין פארלאג „אליין“ קען מער ווי צוויי בויגן א יאר, נישט ארויסגעבן.

וואס שייך דער צייט, פאר וועלכער מיינע יחוד-לידער „פון ערשטן שניט“, זענען איך טעמאטיש נישט צוגעפאסט — האב איך זיך מיאוש-געווען פון דערווארטן זיך אויף א פאסיקער צייט פאר זיי...

דער מחבר

מיין ערשט ליד

(פון אויטאביאגראפישע בלעטלעך)

נאָכן עפיואָד מיט מיין ערשטן ליטעראַרישן דורכפאַל, פאַר שרייבן אין גימנאַזיע, מיין ערשטע יידישע „סאַטשיניעניע“, אין רוסישער טראַנסקריפציע — האָט מיך די „מוזע“ נישט באַזוכט מער, אין משך פֿון פינף יאָר צייט, און כ׳האַב נישט געוואָגט אָן איר הילף, ווידער אויסצופֿרובן מיין ליטעראַרישן כוח... ערשט די „השגחה העליונה“, וואָס היט אָפֿ אַלע נוצלעכע, פרוכטבאַרע קערנדלעך פֿון פֿאַרלוירנ־גיין, אין שאַפט פֿאַר זיי די צייט און דעם צופֿאַל אויף צו קענען זיך אַנטפֿלעקן, אַרויסקריכן פֿון פֿאַרבאַרגעניש און זיך צעוואַקסן און צעבליען פֿאַר גאַטס וועלט — די השגחה העליונה האָט ווייזט אויס געזאָרגט אויך פֿאַר מיר, און געשאַפֿן מיר דעם צופֿאַל, איך זאָל זיך ווידער אַ נעם־טאַן צו דער פען, און טאַקי אויף אַן אמת. דאַנקבאַר פֿאַר דעם דאָזיקן צופֿאַל, דאַרף איך אָבער זיין קודם־כֿל ר׳ משה׳ן דעם שפּייז־קרעמער פֿון מיין געסל וווּ איך בין געבוירן אין דערצויגן געוואָרן.

געווען איז משה דער שפּייז־קרעמער, ווי אַלע שפּייז־קרעמער, וואָס וויקלען הערנגג און אפילו פוטער, אין באַשריבענע פּאַפּירן, און אין געדרוקטע בלעטלעך און בלעטער פֿון יידיש־אפיקאַרישע אַגג גוי־אַישע ביכער, צייטונגען און זשורנאַלן. אויף מיין בקשה, האָט מיר ר׳ משה דער שפּייז־קרעמער געשענקט אַ בלאַט, וואָס איז געלעגן אויפֿן בופֿעט, און גערייצט מייע אַויגן מיט אַן אַפגעדרוקט בילד „דער טויטער אינזל“ פֿונעם אַלטן רוסישן מאַלער בעקליין, און מיט אַ פֿאַר לידער אויף רוסיש, אונטערן קעפל „יעוורעיסקיע מעלאָדי“ פֿון „עפעס“ אַ לאַרד ביראַן, איבערגעזעצט פֿון מיין געוועזענעם גימנאַזיע־לערערס פּאַעט — לערמאַנטאָוו.

אַז כ'האַב זיך אינדערהיים אַ נעם־געטאַן צום קרעמערס הערינג
בלאַט, איז מיר קודם־כל געפעלן דאָס, וואָס אַ גוי און דערצו
אַ לאַרד — שרייבט וועגן יידן, און דערנאָך — די לידער, וועלכע
כ'האַב אָנגעהויבן פאַרשטיין, ערשט נאָכן איבערליינען זיי
צענדליקער מאל. נאָכן קענען שוין גאַנצע סטראָפּן פון זיי, בעל־פה
— האָב איך איינמאל, ווי פון עפעס געצויגן — אַכאַפ־געטאַן די
פען און אָנגעוואָרפן אייניקע יידישע סטראָפּן, וואָס זייער ווערט,
אדער, ווערטלאָזיקייט, האָב איך אליין נישט געוואָסט; דאָס איינציקע
מיט וואָס איך בין אין זיי יאָ געווען צופרידן און זיכער, איז געווען:
דער ריטם; די דאָזיקע זיכערקייט האָט זיך ווייזט אויס גענומען פון
מיין חוש פאַר מוזיק, און פון מיין גוט געהער, וואָס האָט מיר
געדינט בעת מיין זיין אַ משורר באַ סיראַטאַן.

אזוי, האָב איך אָנגעשריבן דאָס ערשטע ליד מיינס, נאָך וועלכן
ס'האַבן זיך אָנגעהויבן שיטן לידער, ווי ס'ערשטע בליעכץ פון
אַ בוים, וואָס אַ וואַרעמער פּרילינגס־ווינט האָט אַ שטאַרקן טרייסל־
געטאַן.

צו א מוזהר

זוכסט א שאַטן, מיידל ? —
זעץ דין נעבן מיר...

סיקומט זעלטן צו די זון צו מיר
אין קאלטן פעלזן-ווינקל
פון מיין לעבן.

סי'האַט נישט איינע אַפגערוט שוין
ביי דעם שטילן אומר
פון מיין קוואַל...

נישט איינע האַט איר שווערן בליק
אראַפגעלאָזט צו מיר אין אויג
און פאַרלוירן אים,
ווי אַן אַפגעבונדן פולן עמער
איז אַ טיפן בריינעם...

און נישט איינע איז אַוועק פון מיר
מיט ווינטיק-נאַכגעלאָזטע טריט,
און ווי אַ זעגל — אַפגעשוואמען
פונעם האַרטן ברעג
אין ים אין פרייען...

זעץ דין, מיידל,
זעץ דין נעבן מיר !...

יענע נאכט

כ'האב יענע נאכט אין שלאף גערופן דין,
גערופן מיט אַ רירנדיק געבעט:
— אַ ליבסטע מיינע, בלייב פארלאזן מיך נישט!
— אַ קער זיך אום, ווי לאנג ס'איז נאך נישט שפעט!..

געבעטן לאנג, געפליסטערט האלבע רייד,
ווי כ'וואלט פאר דיר געשטאנען אויף די קני,
גערעדט פון היץ, און הארציק שטיל געוויינט —
אזוי האט מען דערציילט מיר אינדערפרי...

קום!

קום מיט מיר, קום!
ווי א שויגל אין א שריטה —
וועל איך דיר אונטער די פליגל פון ליבע
דורכטראגן דורך אלע ברענענדיקע טירן.

אויף א ברעט פון גלויבן —
וועל איך דורכשווימען מיט דיר
אלע בייזע ים'ען.

מיטן פאנצער: חכמה —
וועל איך מיט דיר דורכגיין
אלע פיילן־האגלען.

קום מיט מיר, קום! —
איבער שטאפלען און טרעפ
פון טעג און נעכט
און פעלונ־יארן,
בארג־ארויף,
ווי סבליצן קוזינען זוניקע
אויף שפיצן פון דערגרייכונג,
און סרוען אדלער
נאכן דורכשניידן די הימלען.

איינע...

די געזעצטע זאך איז
די געזעצטע זאך איז
די געזעצטע זאך איז

די געזעצטע זאך איז
די געזעצטע זאך איז

ביסט איינע פון די,
צו וועמען כ'האב אריינגעקוקט אין חלום
דורך פארבלויטע שויבן,
און פאר דיר — מיין טויבנשלאק געעפנט
און נאך דיר — ארויסגעשיקט די טויבן.

ביסט איינע פון די,
אין וועמענס טיר כ'האב אנגעקלאפט
מיט פיבערדיקן ציטער,
און געבעטן מיט די אויגן:
— עפן יונגע שניטערין — א שניטער.

זי...

איז זי עס אפשר די, אויף וועלכער כ'האָב געוואָרט?
איז זי עס אפשר די, וואָס האָט דערוואָרט אויך מיך?
און — ביידע, האָבן מיר געוואָניעט און געדאַרט
און וואָרטנדיקע, דורשטיקע — אַריינגעבליט אין זיך.

איז זי, די שטילקייט אפשר, וועלכע האט דערהערט
דעם ווייגעשריי פון מיין נאך נישט געבוירן ליד?
איז זי עס די, וואָס גאַרט ווי איך, ווי טרוקן ערד —
נאָך טוי, נאָך אַקער־שאַרף, נאָך זריעה און נאָך שניט.

ס'איז זיכער זי, ווען נישט — פאַרוואָס פאַרלירט זי זיך
ווען זי געפינט מיך אומגעריכט, ווי נישט געזוכט,
און ציט אין אמרו אירן דאַן, אַריין איך מיך,
און בייגט מיך, ווי אַ צווייג מיט לאַסט פון פרוכט...

א הימען

וועלט־באזינגער!
זינג־פייגל פון וואַלד!
מיט גאלדענע פרימאָרגן־טרעלן
דורכגעשטראַלט
און דורכגעזוניקט
דורך אַ וואַלד פון שטימען —
זינגט מיט מיר:
— אַ לויב צו גאָט פאַר דיין באַשאַף.
אַ לויב!
אין איר — אַ הימען!

גוט איז דעם, וואָס איז איר שקלאַף
אין שטייט ביי אירע שוועלן;
וואויל איז דעם —
וואָס קען זיך ביי איר ליכט
אין שאַטן שטעלן;

גוט איז יענעם —
וועמען עס באַרירט איר זים פון קלייד
און וואויל איז יענעם —
וועמען זי באַערט מיט אירע רייד;
ס'איז גליקלעך דער —
אויף וועמען ס'פאַלט איר מאָרגן־שטערן־בליק
און איבערגליקלעך —
דער וואָס שטאַרבט אין אירע ווענט
פאַר גליק...

וועלט־באזינגער! זינג־פייגל פון וואָלד!
מיט גאַלדענע פרימאַרגן־טרעלן
דורכגעשטראַלט
און דורכגעווינקט
דורך אַ וואָלד פון שטימען —
זינגט מיט מיר:
— אַ לויב צו גאָט פאַר דיין באַשאַף,
אַ לויב!
און איר — אַ הימען!

דער באַרוועסער שיינקייט

לויב צו דיר —

באַרוועסע שיינקייט אין אַרעם־קלייד, לויב!
מיין אונטערטעניקייט צו דייע פיס,
אויף וועמענס נאַקעטקייט עס רוט
דער דינער, ווייסער שטויב.

לויב צו דיר, כאַטש כ'בין דיר פרעמד,
און וויסט נישט אַז ביים טאַטן דייעם:
מלך „פאַן“ אין גרינעם מלכות —
בין איך דער געטרייסטער שומר;
אַז אין שאַטן פון אַ בוים
אונטער גרינע בלעטער־שירעמס —
היט איך אַפּ דיין אַנקומען פרי־מאַרגנס,
ווען צעשיטסט אין וואַלד
דיין זוניק געזאַנג,
און פלאַנטערסט אַפּ אין ווילדן גאַנג —
די שוואַרצע שלאַנגען־לאַקן פון די צווייגן...

לויב, מיין לויב דיר —

באַרוועסע שיינקייט אין אַרעם־קלייד!..

צו א קראנקן-שוועסטער

דו דערמאנסט מיך אן דאווינטשים בילד:
מאדאנא, מאנא ליוא.

כיבין מקנא יענעם קראנקן
וועמענס קאפ עס איז געלעגן
אויף דער דורכזיכטיקער שאל
פון דייע ליליען-ווייסע הענט.

מקנא בין איך יענעם קראנקן,
וועמענס אויגן ס'האבן פון דיין גוטסקייט —
אויפגעלויכטן און גערירט,
ווי פרינדיקע טייכלעך קעגן זון.

און טויזנט מאל מקנא בין איך יענעם קראנקן
וועס דיין שמייכל האט געווארעמט
מער, ווי סווייסע בעט-געוואנט דאס שניאיקע.

מיר האָט זיך געחלומט...

מיר האָט זיך געחלומט, אַז דו ביסט געשטאַרבן
און כּהאַב דיך געזען אין אַן אָפּענעם אַרון:
גערויזט האָט דיין פנים; די ליפּן — געשמייכלט
אַזוי ווי דו וואָלסט בלויז אַנטשלאָפּן געוואָרן.

ביסט רואיק געלעגן דארטרוקען אין מירטן
און ליליעס, מיט בענדער פון קרעפּע פאַרצויגן;
עס האָבן צוויי ליכט דיר צעקאַפּנס געלויכטן,
און איך בין געשטאַנען אין טרויער געבויגן;

נאַר, פּלוצלינג האָסט דו דיינע אויגן געעפּנט,
אַזוי ווי צוויי הייליקע, לויטערע קוואַלן,
אַ בליק־געטאַן וואָרעם אויף מיר און — פאַרמאַכט זיי,
און איך זעבן דיר — בין אַנידערגעפּאַלן...

אַ טיר האָט אין פאַרכטיקער שטילקייט צעפּראַלט זיך,
אַ ווינט־צוג גענומען האָט בלאָזן און יאַגן;
דיך האָט מען פון איין זייט, און מיך פון אַ צווייטער —
דורך קילע, דורך טונקעלע דורכגענג, געטראָגן.

צו איינער

ווען כ'זאל קענען, וואלט איך פונעם לעבן
נישט מותר זיין, א האר נישט;
איך וויל, אלץ! — כדי נאך זיך
צו לאזן גאר נישט...

אויפן וועג פון ליבע —
מעק איך פון די לוחות אייס: מען טאר נישט!
— און כ'שרייב אן מיט גרויסע שריפט: מען מעג!
זאל גיין מיט גליק, ווער ס'גייט אויף דעם א וועג,
וואס פירט דורך אומשולד־סטעזשקעס —
צום געזונטן קוואל פון זינד;
דער ריינער קוואל, ווו ס'האט די הייליקע מארי
געברענגט איר קינד...

**

וואַלסט דאָס, וואָס דו ביסט, נישט געווען פאַר מיר איצט,
ווען ס'וואַלט נישט דערזען דיך דער טרוים פון מיין אויג,
און ס'וואַלט פון דיין קאַפּ נישט געשטראַלט און געבליצט
די קרוין פון מיין קנעכטישן טיפן פאַרנויג...

וואַלסט דאָס, וואָס דו ביסט, נישט פאַר קיינעם געווען
ווען כ'וואַלט נישט פאַר דיר זיך געוואַלגערט אין שטויב
און ס'וואַלט אזוי גרויס דיך נישט קיינער געזען,
ווען כ'וואַלט נישט דיין נאָמען צעזונגען מיט לויב...

א ווינטער-טאג

ס'גליט דער טאג אין שניידנדיקן פראסט באַ זונען־שיין,
ס'איז אין זילבער און אין גאלד געטונקט די גאַנצע וועלט,
און די לופט איז שאַרף און שטייף, געגליווערט, לויטער, ריין
און פון ליגנדיקן קלאַרן ווייסן שניי — צעהעלט.

ביימער שטייען איינגעטונקט אין בלישטשענדיקן שניי
ווי מנורות זילבערנע, וואָס זענען העל צעברענט,
ס'האַט די זון די ווינטערדיקע, אַנגעצונדן זיי
און די גאַנצע וועלט די ווייסע, פינקלט און זי בלענדט.

טאָן שטאַרבט

דער טאָג שטאַרבט אָפּ,
דער טאָג שטאַרבט אָפּ
ביים מערבֿ־ראַנד;
אין גסיכה פּאַלט אַוועק זיין קאַפּ
אויף פּורפורנעם געוואַנט.
צוקאַפּנס אים: אַ פּייער־בראַנד,
צופּיסנס שטייט אים דער פּאַרנאַכט
און דעקט אים איבער מיט אַ שוואַרצער הילע...

ס'טוליען ביימער אין די וועלדער זיך צונויף,
און לאַזן טרויעריק אַראָפּ די קעפּ,
ווי עמעץ וואַלט אַרומגעגאַנגען
און געטיילט זיי שטיקער קרעפּ...

*
*
*

ס'רוט אויף געזיכטער דער טאָג אין פּיאָלעטאָון ליכט.
ס'קוקן פאַרשטעלטע באַהאַלטענע אויגן פון שאַטנס אַפּער;
ווי־נישט־וווּ בליצט אויף אַ שויב נאָך, אַ זוניקע טרער
און צערינט...

ס'פלאַנטערט דער אָונט צווישן די גייער אין גאַס.
ס'וויגן זיך הענט אַפּגעלאָזטע אַהין און צוריק אָן אַ זין;
ווי־נישט־וווּ איילט ווער, און ווייסט נישט אַליין וואָהין
און פאַרשווינדט...

כ'גיי באגלייטן

כ'גיי באגלייטן

א טויטן —

דער טאג איז געשטארבן...

האָבן ביימער זיך פאַרהילט

מיט שאַטנס, ווי מיט שוואַרצע קרעפּ,

און שטייען ווי אבליים

מיט אַראַפגעלאָזטע קעפּ, —

און — כ'גיי דעם טאג באַגלייטן ;

כיוויל אים אַנקוקן אַ טויטן

אויף זיין בעט, דעם פּורפּור־רויטן

און אין שוואַרצן איינגעהילט...

כיוויל אויף אים אַ בליק נאָך געבן —

ס'איז מיט אים דאָך אַפּגעשטאַרבן

אויך אַ טייל איצט פּון מיין לעבן...

ווען דער טאָג גייט אוועק

ווען דער טאָג גייט אוועק
בין איד רייך, אזוי רייך —
כ'בין דער יורש נאָך אים,
כ'טראָג זיין מלכות פון ליכט
און די אויגן צעברענט
ווי צעצונדענע פענצטער,
וואָס קוקן אין ווייט
דורך בראַנדיקע שויבן,
אין שקיעה צעפלאַמט.
גייט פאַרביי פאַר מיר ווער,
שטעלט ער אָפּ זיך און גאַפט
אויף מיין ווונדערלעך־רייך,
וואָס כ'צעזונג שטומערהייט,
און — ווייסט נישט,
אַז דאָן ווען דער טאָג גייט אוועק —
גיי איד גיט און פאַרגיי
און פאַרפאַל מיט דער זון.

גרעסער

גרעסער פון מיר, איז דאָס האַרץ מיינס אין מיר,
און גרעסער פון ביידע — דאָס טויער אין אים —
דורך אים שניידן שטראַמען פון ימען זיך דורך
מיט רוקנס פון גאַלד און פון זילבער און בליי,
אין אים פאַלן הימלען אין חשכות פון צער,
און וויבן זיך לויטער, געזונניקט פון פרייד;
דורך אים שפּאַנען טריט פון אַ דור נאָך אַ דור
און טרעטן אים אויס ווי אַ דורכגאַנג פאַר אַלץ —
ווייל גרעסער פון מיר, איז דאָס האַרץ מיינס אין מיר,
וואָס קלאַפט מיטן טאַקט פונעם האַרץ פון דער וועלט,
און גרעסער פון ביידע, איז ס'טויער אין אים
דורך וואַנען עס ציען זיך וועלטן פאַרביי,
ווי שוואַרצע און וויסע געווענטער צעוויקלט —
אַ קאַליידאַסקאַפּ פון טעג און פון נעכט.

פונעם ערשטן פארמאסטענעם טראַט אינדערפרי
 הערט אַ ניגון נישט אויף צו פארלויפן מיין וועג
 און — פארפירן מיין גאנג.
 וווּ די איינזאמקייט ליגט.

ער צעגייט זיך פארברומט מיט דער נאָז.
 ווי אַ ווינט וואַלט געריסן אַ לאַדן,
 אַ טיר פון אַ פלויט,
 און צעוואַיעט זיך אַפּט
 ווי אַ הונט באַ דער שוועל...

נאָר פארנאָכט, ווען דער טאָג פאַלט אַוועק —
 פאַלט ער אויך,
 טראַגט ער ס'הארץ מיינס אַוועק
 צו דער בלוטיקער זון,
 וואָס פאַרגייט מיט אים טיף
 אינעם גרונט פון דער נאַכט.

**

אין מיינע אויגן ליגט אין אייביקייט —
די נאכט ;
פון מיינע בליקן, בליצן
פאלנדיקע שטערן ;
מיין געדאנק איז אין דער פינצטער
ווי א לייכט־טורעם,
אזן יעדער שאטן אונטער אים —
מיין ברודער.

**
*

כ'קען אַ ליד, אַ ליד אָן ווערטער,
וואָס מען ברומט אין פּיין און קוועל,
ווער ס'האַט אירן — הערט אין ברומען
סוויינען פֿון אַ וויאַלאַנטשעל.

ס'איז דאָס ליד פֿון טיפּע שווייגער,
וואָס פּאַרמאַגן אַנשטאַט שפּראַך:
זוניק האַרץ, וואָס פּאַלט און הייבט זיך
איבער זייער וועג און שליאַך.

מײן שטערן

כהאָב געפרעגט
באַם הימל העלע שטערן פון מזלזת :
— ווער פון אייך איז מײן ? —
האַבן אַלע אין אַ פאַרכטיק טיפן שווייגן
אויפגעציטערט,
ווי פון ווינט די טראַפנס טוי אויף רויזן־בלעטער.
ווי די פערל־טרערן אין די אויגן ;
ס׳האַט אַ שטערן־בינט אין ציטער, זיך צעשאַטן,
און אַ שטערנדל אַ בלאַט,
א פונק די גרייס —
האַט פון אים זיך אַפגעריסן
און גענומען פאַלן איבער מיר,
ווי אַ קורצער, אויפגעבליצטער אויגן־בליק,
אין געוואָרן אויפן וועג פאַרלירן
און פאַרשלונגען פון דער שוואַרצער נאַכט.

זאל שוין זיין, וואס ט'זאל זיין, און זאל זיין, וואס עס וויל!
 כ'האב נישט ליב אז עס ווערט ביז צום טויב-ווערן שטיל,
 כ'האב די שטילקייט גענוג, כ'טראג די שטילקייט אליין,
 אזא שטילקייט, וואס פרעסט, ווי א שטיין איה א שטיין,
 און זי דריקט צום דערשטיקן אי מיד און אין איר —
 יעדן איינעם, וואס וועט זיך געפינען מיט מיר...

און דערפאר האב איך ליב, ווען א שטורעם קומט אן
 מיט געבליץ אויף א שווארצן און בלייענעם פאן;
 מיט געדונער, וואס שיט זיך ווי שטיינער ווו אויס,
 מיט א ווינט, וואס רייסט ביימער מיט ווארצלען ארויס,
 און — עס רעש'ט, און עס רוישט, און די שטילקייט צעפאלט,
 און עס וויגט זיך אין מיר א צעטרעסעטער וואלד.

מײן וועלט

ברענט מײן וועלט אין בלוט פון מײנע ווונדן,
פון זונען־אונטערגענג און שקיעה'ס אָנגעצונדן,
ווי אַ טראַט — געפֿין איך מיך אין פלאַמען,
אַלע וועגן האָט דאָס פֿייער שוין פאַרכאַפט,
פון העכסטער הייך, די טיפּסטע טיפּעניש דערטאַפט,
און ס'ברענען אויך די וואַרצלען פון די ביימער־שטאַמען —
אין געדיכטן וואַלד פון מײן צעצווײגטן אומעט.

ס'ברענט —

די שריפּה שפּאַרט אַרויס פון מײנע אויגן,
רויכערן זײ, פלאַצן בראַנדיק ווי די שוײבן
פון מײנע קודש־קודשים־ווענט
וואָס רוקן זיך פּונאַנדער
און צעפּאַלן זיך אויף בערג געברענטע ציגל,
און צעוואַרפֿן אַלע אײנגענג
און אַרויפּאַנגס־טרעפּ און טרעפּלעך...

ס'ברענט —

און פון דער האַרץ־נעסט מײנער, רײסן זיך אַרויס
און פרובן אין צעשראַקענער בהלה זיך צו הויבן
האַלב פאַרשרפּעטע, פאַרסמאַליעטע,
מיט ברענענדיקע פּליגל
און מיט שוואַרצע שנעבעלעך
און אָפּגעזענקטע קעפּלעך —
מײנע שטיל פאַרבענקטע חלום־טויבן.

..*

מיין נאמען איז אי צט ער, און כ'קען נאָר דעם היינט.
דער מאַרגן איז פרעמד מיר און כ'וואַרט אים נישט אָפּ;
דער נעכטן איז מיינס אַ פאַרשטאַרבנער פריינט,
וואָס גייט אַ מינוט נישט אַרויס מיר פון קאַפּ...

דער טויט איז אומשטערבלעך — געדענקט זיך די צייט
וואָס ליגט, ווי אַ היימיש בית-עולם באַם פעלד,
און פירט צו אַ זוניקער, גאַלדענער ווייט
דורך וועגן, מיט קאַלטע מצבות צעשטעלט.

**
*

מיינע בליקן — בלאַנדושענדיקע סטאדעס שאַף
ווי גרויע וואַלקנדלעך צעפליקטע, אָן אַ צאַל
וואָ אַ פּאַסטעד — לאָזן זיי זיך גיין נאָך אים,
ווען ס'הערט זיך פון דער ווייט דער רוף פון פייפּיאַל...

בלודנען זיי אַזוי, צעוואַרפן און צעשיט
און טראַגן אויף דער וואַרעם ווייך־געקרוינטער וואַל
ס'אויפגיין און דאָס אונטערגיין פון יעדן טאַג,
און לאָזן זיך אויף נאַכט פון בערג אַראָפּ אין טאַל...

כפיל...

כפיל אַז כוועל נישט ווייט דערגיין,
צו מיד בין איד, צו מיד,
כוועל בלייבן אויף מיין וועג אליין
פאַראיינזאַמט מיט מיין ליד...

מידע הענגען מיינע הענט
פון שטענדיק שטרעקן זיי,
פון בעטן ווען דער מזרח ברענט,
ווען זון־פאַרגאַנג טוט וויי...

כבין אַ שווימער ווייט פון ברעג,
אַ בלאַנזעשנדער אין וואַלד,
דער לעצטער בין איך אין געיעג,
דער ערשטער, וועלכער פאַלט...

פאָרנייענדיק׳ס

אַז ס'ציען ברוינע וואַלקנדלעך, ווי סטאַדעס שאָף
נאָך דער פאָרגייענדיקער זון —
וויילט זיך מיר דער פאַסטעך זייערער זיין
און מיטגיין...

אַז עס בליצן אין די הייזער אויף, די שויבן,
און קוקן צעבליאַסקעט אַריין אין דער ווייט —
וויילט זיך מיר שטיין אין אַ פענצטער,
און טרינקען מיט אַפענע אויגן
ס'ליכט פון שטאַרבנדיקן טאַג...

אַז אַונט־בלאַקייט נענטערט פונעם מערב
ווי דער רויך פון אַנגעצונדן קטורת,
און אויף מזרח לאַזט דער הימל זיך אַראָפּ
און קושט די ערד, מיט לעצטער שקיעה־רויטקייט —
ווייל איך פאַלן צו דער ערד
און ליגן ווי אַן אַפּרו־שטיין
און וואַרטן אויף דער נאַכט...

א שטראל

א שטראל איז געפאלן צו מיר אין מיין חושכדיק חדר
א גאלדענער שטראל פון דער זון,
און — כווייס נישט, וואס כ'זאל מיט אים מאכן,
וואס כ'זאל מיט אים טון
אז ער זאל נישט ארויס;
פארמאכן דאָפּ פענצטער?
פארמאכן די טיר פון מיין הויז?
צי אפשר אוועקלייגן זיך בעבן אים
מיט מיין אָפענער ווונד,
און ווארעמען זיך באַ זיין ליכט,
וואס איז ליטער און העל,
און היטן אים
היטן געטריי, ווי אַ הונט באַ דער שוועל
היטן געטריי, ווי אַ הונט ביי דער שוועל?!

צייטיק צער

אין מיינע גערטנער זינגט דער פרילינג פון צעבליתן אומעט ;
ס'טרערן בלומען אין געפערלט טוי מיט יינגן צער —
ווייל ס'ווייגן זיך די פלויטן-טירלעך אויפגעמאכט פון ווינט,
וואס גייט דער איינציגער אין זיי אריין-ארויס, אריין-ארויס...

אין מיינע וויינשטעק רינען אויס אין זיסער ביטערניש די טרויבן,
טריפן אָפּ אין שטויב, ווי טראָפּנס גאַל —
ווייל ס'גייען פּרומים מיט די שטאַנגען זיי פאַרביי
און טראָגן זיי פון דאַרטן נישט אַרויס...

אין מיינע סעדער פלאַצן פירות מיט אַ שריי
און קרעכצן מיט דער מוסקולירטער לאַסט אנטקעגן זון, —
ווייל ס'נעמט זיי קיינער פון די צווייגן נישט אַראָפּ
און ס'קלייבט זיי קיינער נישט, געפאַלענע צום שטאַם...

אויף מיינע פעלדער קניען סנאָפּעס פרום געגאַרטלטע
אַרומגענומען, קאָפּ אויף קאָפּ אין עצבות, —
ווייל מען פירט זיי נישט אַראָפּ אין פולער שפע
פון דער גאַלד-פאַרשניטענער, פאַרלאַזטער ערד...

צו די ווינטן

העי, איר ווינטן, ווינטן!
קענט איר מיר נישט זאגן;
ווער פון אייך עס האט מיר ווי א צווייג פון בוים
אראפגעבראכן פון מיין שטאם
און פארטראגן אין צעשיטן קנויל
געקרייצטע, אויסגאנגסלאזע וועגן?
קענט איר מיר נישט זאגן:
ווער פון אייך געווען איז איינגעשפאנט אין יענעם שטורעם,
וואס האט ווילד און אן רחמנות זיך אריינגעריסן
אין מיין ערשטן יונג-צעבליטן פריילינגס-טאג,
און צעזעגט אים, מיט די פייערדיקע בליצן,
און צעקלאפט אים און צעשלאגן ביזן ווארצל
אונטער שווערע דונער-קלעפן,
וואס האבן זיך געשאטן איבער אים
און פארשאטן אים מיט שטיינער-גליבעס
און מיט פעלזן-ברילעס...

העי, איר ווינטן, ווינטן!
איידער צו בלייבן אין סטעפישער וויסטקייט,
בעסער זיך צונויפמישן מיט זאמד און שטויב
און לויפן — געטריבן פון זייערע אַזעמס,
און ווירבלענדיק הייבען זיך, הייבן
געפארעמט און הויך, ווי א זייל,
וואס גרייכט אַ רגע כאַטש די הייך פון איבער אַלץ...

האַרַבסט-נאַמע

דעם מאַלער מאַניעוויטש

גאַלד און עטער,
בלעטער, בלעטער:
צימרניג־ברוינע,
זאַפראַן־געלע,
רויט־צעצונדענע און העלע,
דאַרע,
קוואַרע,
ווי צענויפגעדרייטע שפענער —
פּאַלן, פּאַלן ווי די טענער,
שיטן, שיטן זיך ווי גאַמען,
פאַרבן־גאַמען פון צעפּאַלונג
דורך אַ פייערלאַך צעשטראַלונג,
פון די ביימער, פון די שטאַמען,
וועלכע שטייען אָנגעצונדן
מיט דער פייערלעכסטער תּפּילה:
נעילה.

א ליד...

א ליד — א בלאט.
א בלאט — א ליד,
דער שטאם דערפון
איז — דאס געמיט:
עס בליט
און שטראלט
פון זון און טוי,
וואס פינקלט ראן,
פיאלעט און בליי,
און ספאלט א ליד —
א בלאט פון בוים —
מיט רעגן־בויגנדיקן טרוים...

א ליד — א בלאט,
א בלאט — א ליד;
א דיכטער בלייבט נישט זאט
פון שניט...

נאַכט

גאסן, געסלעך,
ברייטע, שמאלע,
גלייכע, קרומע —
ליגן אין דער פינצטערניש צעלייקט
און שלאפן
צוגעדעקט מיט שווארצן הימל.
הייזער הויכע, נידעריקע —
טוליען זיך צונרף אינאיינעם,
נעמען ווי מיט הענט ארום זיך,
לעבען אן זיך איינס אן צווייטן,
שלאפן שטייענדיקערהייט
און וויגן זיך פאר מידיקייט.
פאראלעלע און צוגעמאכטע
מיט אראפגעלאזטע וויעס —
קוקן הייזער-אויגן שלעפעריק מיר נאָן
פון אלע זייטן,
און פארלירן מיד.
עס האָט אַ הויז אָן אויג געעפנט,
אַנגעגאַסן זיך מיט פייער
און אויף מיר גענומען קוקן
בייז, מיט פארווורף אינעם בליק,
ווי כוואַלט די רוי געשטערט אים
אין דער שפעט פון נאַכט.
מאַכט דאָס הויז צוריק דאָס אויג צו,
און דאָס אויפגעוואַכטע געסל
דרייט זיך איבער אויף דער צווייטער זייט
און פאַלט צורין אַריין אין טיפן שלאָף...

אויפן ווינט

האָט זיך עמעץ אויפגעהאַנגען,
וואָס עס קלאַגט אַזוי דער ווינט?
אָדער, ס'לויפן אים צעבילטע
סטאַדעס הונגעריקע הינט?

אפשר טרענקט אַ שיף זיך ערגעץ
אויפן מיטן ים אַצינד,
און עס ראַנגלען זיך נפּשוח
מיטן טויט, פאַרצווייפּלט, בלינד...

אָדער אפשר וויינט עס עמעץ
אין דער שטיל פאַר זיינע זינד?
ס'קען נישט זיין, אַז סתם אַזוי זיך
רייסט און וואַעט ווילד דער ווינט...

פאטא-מאָרגאַנאַ

בלעטלעך זכרונות,
און שטיקלעך געדאַנקען.
מיט פיצלעך דמיונות,
זיי פלאַטערן, בלאַנקען,
זיי מידניען, און בלאַנקען...

— כּזשמורע די אייגן ; —
אַ ים מיט קאַלירן,
און בריגן נאָך בריגן,
מיט זילבערנע שנירן,
מיט גאַלדענע שנירן...

— כּשלים זיי אינגאַנצן ; —
דער קאַפּ נעמט מיר דרייען,
פאַדרייט ווי פון טאַנצן
אויף בלענדיקע שנייען,
אויף בלישטשענדע שנייען...
סטויכן אויף טרוימען

פון בלאַען גירוואַנאַ ;
אַריבער די תּהומען
איז פּאַטאַ-מאָרגאַנאַ,
אַ פּאַטאַ-מאָרגאַנאַ...

צי האַט...

כטראַכט:

צי האַט שוין ווען אַ נייע־געבוירן קינד
אין ערשטן אויגן־בליק,
ווען סאיז אַרויס מיט מאַמעס גליק
פֿון פֿרוכפּערדיקער טראַכט —
געלאַכט.

כטראַכט:

צי איז שוין ווען געווען אזא מין נאַכט,
ווען זינגען מאַן און פֿרוי
פֿון וועמענס לייבער ששלאַגט דאָס בלוט
ווי פֿרישער מאַרגן־טוי
אַנטקעגן זון צעבלענדט —
האַבן נישט געברענט...

כטראַכט:

צי האַט שוין ווען אַ זיגער קומענדיק פֿון שלאַכט
מיט רוים און לויב,
מיט רויב
דורך זיין געפּויסטער מאַכט
געגליקט —
נישט געוואָרגן זיך, געשטיקט
פֿון ווילדער פֿרייד
און ניש געהערט אויף יעדן טראַט:
צום טויט!...

צער

אזוי פיל צער פאַרהאַנען אויף דער וועלט,
אזוי פיל צער! —
עס שמייכלט אים אַנטקעגן קרענקלעך, בלאַס —
די פרייד,
ווי ס'לעבן שמייכלט מיט הכנעה
צו איר האַר —
דעם טויט,
וואָס וואַקסט אַרויס פון מינדסטן גרעזעלע
פון קלענסטן קווייט...

אזוי פיל צער פאַרהאַנען אויף דער וועלט,
אזוי פיל צער!
דער טרויער וווינט אין יעדענס גליק,
און קוקט אַרויס פון יעדנס בליק,
און ליקט אין יעדן שטראַל און טרעל,
באַ יעדנס שוועל
פון יעדנס הויז,
ווי ס'ליכט פאַלט אָפּ
און גייט נישט אויס.

**
*

ס'האט עמעץ זיך אינדריסן פאר מיין הויז, געפרעגט צי איך בין דא,
זוען כ'בין צום פענצטער צו, האט ארום אים, ארומגעקרייזט א קרא,
געפלאטערט מיט די פליגל און געלאיערט הונגעריק אויף פרעס,
דערזען מיך — אויסגעזעצט די שויב, אריין,
ווי כ'וואלט געווען דאס מת...

באר באַלד נאך איר, האט אין דער שטילקייט ווער אריינגעשריגן: אוי!
די ליידיק טונקעלע חדרים האָבן אָפּגעענטפּערט: הוי! —
ווי עמעץ וואלט געקרעכצט אין זיי, געבראָכן זיך פאר צער די הענט,
ארומגעגאנגען און געשלאָגן זיך דעם קאָפּ אָן אַלע ווענט...

פארברענט

כ'האב אליין מיט מיינע הענט
מיין אייגן הארץ געווארפן איפן פייער
און פארברענט.
כ'האב געפילט, איך פאל און נידער,
האב איך פולע הויפנס לידער
אין קאמין אריינגעווארפן
און זיך צוגעקוקט מיט מיינע אויגן,
ווי פון אלע ברענענדיקע אות'יעלעך געפלויגן
זענען קליינטשיקע נשמות אינדערהויך.
און מיט צאפל ערגעץ-ווי פארשוונדן מיטן רויך,
און ס'האבן זיך אויף אש — געלאשן די פאפירן ;
כ'האב געפרוווט זיי מיט דער האנט צום לעצטן מאל בארירן —
זענען זיי זיך לייכט צעפאלן מיט א שאַרכן
ווי צעדארטע שאַרבנס און ווי גלידער ;
כ'האב דאס אייער צוגעלייגט צו זיי, זיך איינצוהאַרכן.
און דערהערט האַב איך אין זיי
א ווייט-פאַרשטיקטן עכאַ קלינגען,
ווי עס וואַלט ווער מיינע לידער
אין אַ זידוי אויסגעזונגען...

וויפל...

וויפל טרוימען און חלומות.
וויפל לעבן, פרייד דארשטיקטע,
וויפל פריילינג'ס נישט געבליטע,
וויפל ליבעס נישט געגליקטע —
ליגן שוין אין מיינע פיר און צוואנציק יאר,
וואָס וואָלגערן זיך נישט דערזען און נישט דערהערט,
ווי שוואַרצע בלעטער אינעם שטויב פון דר'ערד,
און טוליען זיך ווי קינדער פון מיין פלייש און בלוט
איינס צום צווייטן,
אויסגעשטאַרבענע מיט פיר און צוואַנציק טויטן...
און איד — צעווישן זיי —
אָן אָפגעברענטער ווערבע־שטאַם, געבוירן —
קוק מיט צער און וויי,
מיט גראַב־אָהאיכטע, טרערן־פייכטע אויגן,
ווי דורך שווער אַראַפגעלאָזטע שטאַרן —
טיפּ און ווייט אַוועק אין עבר־לאַנד
פון מיינע נישט געלעבטע פיר און צוואַנציק יארן.

מיין גארטן

כ'האָב אַ גאַרטן אומעט־ביימער
מיט צעשוּיבערטע, צעצווייגטע שאַטן־קעפּ,
פאַרזונקען אין אַ טיפּער מראַה־שחורה.
איז דערפאַר דאָס גאַרטן־טירל שטענדיק צו
און ליידיק שטייען בענק פון שוואַרצן מאַרמאַר
אויסגעלייקט אויף פיס פון ווייסן שטיין,
ווי מצבות אויף אַ בית־הקברות...
יעדן טאָג ווען ס'גייט די זון פון דאָרט אַרויס,
באַווייזט זיך אומבאַמערקט אין אים אַ שטומער סילועט,
וואָס גייט פון בוים צו בוים און טראַגט מיט זיך אַ סוד
און זיכט צעווישן זיי, באַגרעבעניש פאַר אים...
אין האַלבע נאַכט, ווען ס'שלאַפּט שוין גאָט אַליין —
צעוואַיעט זיך דער־הונט פון דאָרט
אַנטקעגן שוואַרצן הימל,
בילט, סקאַוווטשעט מיאמדיק
און וויינט אַריין אין חושך
ווי עס וואַלט זיך ווער באַ מיר אין גאַרטן אויפגעהאַנגען.

האַרבסט

ס'איז האַרבסט באַ מיר,
ס'איז האַרבסט אין מיר,
יונג־האַרבסט אין מיינע בליאונגס־גיטער
ס'הענגען נעפלען גאַלדענע, ווי זוניק שטויב
פון טעג, וואָס פאַלן צו, ווי העלע בלעטער
צו די יונגע, גרינע שטאַמען,
אויסגעוואַקסן פון חלומות —
אין מיין וואַלדיק האַרץ.

ס'איז האַרבסט.
אין מיינע סעדער, גערטנער, פעלדער,
גייט אַרום די מרה־שחורה,
פייפט אָן ליפּן אויס אַ מעלאַנכאָליש'ס
אין דער אומעטיקער וויסטקייט.
ווי עס הענגען שוואַרצע נעכט זיך אויף
און וויגן זיך אויף ביימער
און אויף אויפגעמאַכטע פּלויטן־טירלעך,
וועמענס סקריפעריי ס'וועקט אויף
אַ ווייט און ביז געביל פון הייזעריקע הינט.

ס'איז האַרבסט באַ מיר,
ס'איז האַרבסט אין מיר,
יונג־האַרבסט.

מיין אייגנס

כהאָב מיין אייגנס אַ בית־עולם ;
אין דער פּריסטער, העלסטער יוגנט
זיך אין אים אַריינגעצויגן,
וויזן איד מיטן טויט צוזאמען,
און כבין אַלץ דאַרט, אַלץ :
דער קברן און דער בעל־משק,
כבין דער נושה
אין דאָס מת,
וואָס כּברענג אַליין צו קבורה —
ווען די זון פאַרגייט.

יעדן טאָג, אַ נייע פּטירה :
דאָ אַ טרוים
און דאָ, אַ חלום,
דאָ, אַ ציל אַ נישט דערגרייכטן,
אַ באַגער אַ פּריש דערשטיקטן,
און אַ האַפענונג, אַ טויטע...
יעדן טאָג, אַ פּרישער קבר ;
און עס וואַקסט מיין בית־הקברות
אויסגעזייעט מיט מיין לעבן
אונטער שווער פאַרהאַקטע טירן.

זינג איך...

זינג איך שוין אזוי
פון לייכטסטן ווינטעלע באַרירט,
פאַרכאַפט פון יעדן מינדסטן שאַרף.
ווי אויפן בוים אַ בלאַט,
וואָס ציטערט פון אַ אַטעם־צוג
צעצאַפלט און צעוויגט;
און כ'גיי אין פרייד־געזאַנגען אויף
צו יעדן מאַרגן־רויט,
און ברום אַן אומעטיקס מיר אַפּ
פאַרנאַכט, צו מנחה־צייט.

זינג איך שוין אזוי
פאַרהאַן באַ מיר אַ סטרונע אַט אַזאַ,
אַ סטרונע F.
וואָס פאַטום האָט פאַרצויגן אויף מיין האַרץ
און אַנגעצויגן זי מיט מיינע אַדערנס צעלויף,
וואָס שלאַגט דאָס בלוט, ווי שטראַמען
פון אַ קוואַל אין טיפסטער טיף.

מיינע לידער

כ'קען מיינע לידער, ווי מיינע צען פינגער ;
איך בין זייער פאטער און זיי — מיינע קינדער —
די טרייסט אין מיין איינזאם פארחלומטן לעבן.

און ליב האב איך אלע,
און פיינט האב איך אלע,
זיי זענען די פרייד מיין,
זיי זענען מיין טרויער,
וואָס וויגן זיך שטענדיק באַ מיר אויפן האַרץ
און זויגן דעם אַטעם באַ מיר און דאָס חיות.

און שטענדיק, פאַרנאַכט־צייט
באַ רויטקייט פון שקיעה,
צעוויינען זיך דאַמלט אין מיר מיינע לידער,
פאַרשטיקט, אַזוי דין, אַזוי דין,
ווי די טענער, וואָס פאַלן מיט ציטער
פון סטרונעס — פאַרצויגן
ווי אַדערן גרייטע צום פלאַצן.

זיי וויינען פאַראיינזאַמט
און זיפצן פאַר עלנט,
מיט שטילן געפליסטער, אַזוי ווי אַ תפילה
געשיקט צו די הייכן וווּ קיינער דאַרגרייכט נישט,
געשיקט צו די ווייטן וווּ קיינער דאַרגייט נישט.

לידער נישט געשריבענע

לידער נישט געשריבענע!
איך זינג אייך אויס אין גאנג מיט מיינע טריט,
אין צוגעקלאפטן טאקט
פון מיינע שטאליק אויסגעשמידטע זוילן,
וואס קלינגען אין מיין גאסיקן געאייל
אויף אלע שטיינערנע און אספאלטענע ברוקן,
און כלאז אייך אינעם שטומען הילך ארויס
דורך מיינע אויסגעגלאזטע אויגן
אין צעפראלטן הארץ, אין שטאטישן מיראזש.

לידער נישט געשריבענע!
איך הענג אייך אויף, אויף אלע קרעמער שילדן
און וויטרינעס פון די שטאָקיקע געביידעס,
אויף די סלופעס פון פארצווייגטע טעלעפאָן
און טעלעגראַפֿן־דראַטן,
וואס ציען זיך ווי ליניעס איבער נאָטן־בלעטער;
איר וואַלגערט זיך אַרום אין ענגע גאַסן
צערופן ווי די שטויביקע פּאַפּירן,
און ווי שמאַטעס אַנגעקלעבטע אָן די רעדער
פון די פּורן, אויטאָס, מאַטאַציקלען און טראַמוויען,
וואָס פּאַרן איבער אייך אַריבער
און פּאַרשלעפּן אייך מיט ווילדן אימפעטיקן לויף,
אין לאַזן אייך צעמורשט צורו, ערשט האַלבע נאַכט,
ווען צוועלף שלאַגט אויס דער זייגער פּונעם ראַטהויז.

פארוואַס?

1

פארוואַס בין איך איינזאַם? פארוואַס אזוי עלנט? —
די וועלט איז מיין היים מיט מיין מענטשן־משפּחה.
ס'איז גאָט מיר אַ פּאָטער,
די ערד מיר — אַ מאַמע,
כ'האַב ברידער און שוועסטער,
כ'האַב פריינט און כ'האַב נאָנטע —
פארוואַס בין איך ווייט, אזוי ווייט פון אַ יעדן?
פארוואַס בין איך פרעמד אויך מיין אייגענעם נפש?

עס גייען אזוי פיל, די טעג מיר אַנטקעגן,
געקריינטע ווי פרינצן אין ליכטיקע טאַגעס,
אזוי פיל פאַרכשופטע נעכט ווי בת־מלכה'ס
לבנה'איק באַזילבערט, באַשטערנט אויף בלאַקייט,
עס קושן אזוי פיל צעפיבערטע טייכן די טראַיקע ברעגעס
פאַרביי מיין צעפיסנס;
גיטאַרעס באַגלייטן צעזונגענע חברה,
וואָס קומען פון פרייד־לאַנד און וויי־לאַנד צענויף זיך
אזן טרינקען צוזאַמען ס'געטראַנק פון פאַרגעסונג,
און טאַנצן פאַרשכורט אַריין אין באַגיבען —
פארוואַס דרייט די ראַד נישט אַריין מיך אין מיטן,
און ברעכט נישט פונאַנדער דאָס אייז פון מיין אומעט?
פארוואַס דרייט אַ ווינט זיך אַרום אין מיין בלוט־לויף
און זייעט מדבר'איש וויסטקייט אין האַרץ מיר?.

גו, וואס זאל איך טון, און וואס קען איך טון —
 ווען באַ מיר איז דאָס מזל אַזאָ שוין, וואָס קלאַגט
 און באַקלאַגט מיינע טעג, און באַוויינט מיינע נעכט,
 וואָס כּבאַוואַך ווי דער שומר־המתים — דאָס מת.

עס וויינט נישט דער ווינט ווייל ער וויל, נאָר ער מוז,
 אויך איך בין אַ ווינט, אַזאָ בלאַנדזשענדער ווינט
 וועמען ס'זעט נישט דאָס אויג,
 נאָר דאָס אייער דערהערט,
 און ס'דאַרפֿילט נאָר, דאָס לייב,
 ווען ער נעמט עס אַרום.

כּהאַב מיין אייגענער טרער אַזוי פּיינט,
 ווי דעם ליימיקן, זומפיקן וועג,
 וואָס פאַרשלינגט מיינע טריט
 אין געזונקענעם גאַנג.

און געלאַכט וואַלט איך גאַליק, געלאַכט פון מיין צער
 און געקנייפט זיך די באַק אַז די פאַרב זאל איר שטיין,
 אַבער וואָס זאל איך טון מיט מיין פּודיקער באַל,
 וואָס איך טראַג אײַפן קאַרק, ווי ווילד־פּלייש צום גוף,
 און וואָס קען איך טון מיט דער לאַסט אײַף מיין האַרץ
 ווען באַ מיר איז דאָס מזל אַזאָ שוין, וואָס קלאַגט זי?..

פון אומעט-לאנד

1

מיינע אויגן —
בלאָלעך גראַע ווייסלעכץ צוויי,
ווי ימען אונטער נעפלען,
אַרומגעברעמט מיט רויטקייט,
ווי די ברענענדיקע ברעגעס,
און אין מיטן — אַפלען צוויי,
ווי בלאַנזשענדיקע שיפן, —
פינטלען אויף דער אויבערפלאַך
אין בלינדן קרייז, פון שווימען
אין די וואסערן די שווארצע
פון מיינ אומעט-לאַנד.

כ'בין דער האר פון אומעט-לאַנד,
 וואָס ליגט אין הרי-חושך ווייט,
 און ווי אַן אינזל — שווימט עס אום
 אין בלאַען ים פון בענקשאַפט.

מיט מיר אין לאַנד, אין אומעט-לאַנד
 איז קיינער דאָ, אַחוץ דער ווינט,
 וואָס רייסט זיך ווי אַ הונט פון קייט
 אָן אויפהער, טאָג און נאַכט אַזוי,
 און שלאַגט די ביימער-קעפּ אָן דר'ערד,
 און לאַזט זיי נאַקעט, פליכעוואַט
 און האַרבסטיק שטיין, אין בליאונגס-צייט.

באָ מיר אין לאַנד איז דאָ אַ הייך,
 אויף אים אַ שלאַס פון מאַלאַכטי,
 מיט מאַרמאָר-טרעפּ באָ יעדע טיר;
 נאָר ס'זענען אַלע איינגענג צו,
 די פענצטער, פינצטערע — פאַרמאַכט,
 די טוירן אַלע, פעסט פאַרשפאַרט,
 און אויפן העכסטן שפיץ פון דאָך
 הענגט שווער אַראָפּ אַ שוואַרצע פּאָן
 און זינקט אין טרויער
 איבער מיר — דעם האַר פון טויטן שלאַס.

III

ס'קערט זיך צו די ברעגעס פון מיין אומעט־לאַנד צוריק
מיין פלאַט פון אַכט און צוואַנציק גראַע שיפן
שווער און פול באַלאַדענע.
מיט אַכט און צוואַנציק שוואַרץ פאַרבאַנדעראַלטע יאָר
מיט נעכט גע'חת/מעטע.

זיי קומען איינע נאָך דער אַנדערער
מיט קרימענס אַפגעבראַכענע.
מיט דעקעס אַפגעריסענע.
מיט קעסלען אַפגעלאַשענע
און פינצטערע קאַיוטעס.
ווי פאַרקלאַפטע אַרונס בר־מנ'ס...
ס'וויל דער ים נישט טראַגן זיי
און ס'וואַרפן זיי פון זיך די כוואַליעס.
זוי צעבונטעוועטע קאַראַוואַנען ים־קעמלען.
און שליידערן צוריק צו מיינע פיס
די טויטע לאַסט פון מיינע אַכט און צוואַנציק יאָרן.

איך ווייס נישט

איך ווייס נישט. צי בין איך פריציטיק געקומען.
צי כ'האב דעם יאָריד אויף דער וועלט שוין פאַרשפעטיקט.
און כ'ווייס נישט. צי איז נאָך דאָ קיינער געוועזן.
צי איז מען שוין לאַנג זיך פּונדאַנען. צעפאַרן
דורך אַלע פּיר זייטן. צעשיט אויף די וועגן
מיט רעש און מיט טומל פון מאַרקישע קולות.
וואָס האָבן דאָ סחורות פאַרקויפט און פאַרהאַנדלט
אין קאָן פון מזלות...

איך ווייס נישט —

כ'בין איינער אין מאַרק אינעם פּוסטן.
ווי ס'ליקט אויף די ליידיקע טישן די גראַקייט.
פּונאַנדערגעוויקלט ווי לייזונט נאָך קריעה
געפאַלן אין חשכות פון הימלען פאַרוויינטע...
אין כ'ווייס נישט. וואָס טון מיט מיין גאַנצע עשוּרות.
וואָס כ'האָב דאָ געברענגט פון די ווייטעסטע דרכים! —
כ'טראָג האַרץ אויפן מאַרק־פּלאַץ.
אַ האַרץ ווי אַ ציטרע צעשפּילט
און צעזונגען אַזוי ווי אַ פּויגל.
וואָס פּילט אַלע צייטן נאָך איידער זיי קומען
און טראַגט דאָס פאַרגיין און דאָס אויפגיין פון זונען;
און כ'ווייס נישט. צי כ'דארף עס צעלייגן אַיף טישן.
צעשניטן ווי פלייש אויף אַ קלאַץ אין אַ יאַטקע.
צי כ'זאָל עס פאַרציען אין מאַרקישן חלול.
ווי שנירן מיט קרעלן פון בלוטיקע טראַפּנס.

צי אפשר צעגיסן אין דינע נגונים,
 צעשיטן אין קלאנגען, ווי פערל אויף ברוקן...
 צי וואָס און פאַר וועמען? !
 עס זעט מיך קיין אויג נישט.
 נישטא דאָ קיין אויער וואָס זאָל מיך דערהערן —
 אַחוץ די צעבראַכענע הילצערנע ביידלעך,
 וואָס שטייען צעוואָרפן ווי הינטישע נאַרעס
 פאַרפּלעטע מיט עיפּוש און פינצטערן אומעט,
 און הערן זיך איין אינעם ווינטיקן היילן
 באַגלייט מיט דעם שרייען פון קראַען אויף מיסט־בערג...
 איך ווייס נישט — איך קען דאָ נישט בלייבן אַן „איינער“
 צוריק? — איז די בריק הינטער מיר שוין צעריסן!
 און כּווייס נישט, צי בין איך פּריציטיק געקומען,
 צי כּ׳האַב דעם יאָריד אויף דער וועלט שון פאַרשפּעטיקט.

אינהארט:

	איניקע ווערטער
5—4	מיין ערשט ליד
7	צו אַ מיידל
8	יענע נאַכט
9	קום!
10	איינע
11	זי...
13—12	א הימען
14	דער באַרוועסער שיינקייט
15	צו אַ קראַנקן־שוועסטען
16	מיר האָט זיך געחלומט
17	צו איינער
18	וואַלסט דאָס...
19	אַ ווינטער־טאָג
20	טאַגט שטאַרבט
21	סרוט אויף געזיכטער
22	כגיי באַגלייטן
23	ווען דער טאָג גייט אוועק
24	גרעסער
25	מיטן ערשטן פאַמאַסטענעם טראַט
26	איך מיינע אויגן
27	כקען אַ ליד
28	מיין שטערן
29	זאל...
30	מיין וועלט
31	מיין נאמען

32	מיינע בליקן
33	כפיל...
34	פארגייענדיקס
35	א שטראל
36	צייטיק צער
37	צו די ווינטן
38	הארבסטגאמע
39	א ליד
40	נאכט
41	אויפן ווינט
42	פאטא מאדגאנא
43	צי האט...
44	צער
45	סהאט עמעץ
46	פארברענט
47	וויפל...
48	מין גארטן
39	הארבסט
50	מין אייגנס
51	זינג איך
52	מיינע לידער
53	לידער נישט געשריבענע
54	פארוואס ?
55	"
56	פון-אומעט-לאנד
57	"
58	"
60—59	איך ווייס נישט

פון זעלבן מחבר
ביו איצט דערשינען:

(וואַרשע 1927)	אין זוניקן לאַנד
(וואַרשע 1929)	רויט אויף שוואַרץ
(וואַרשע 1932)	גאַלדענע זאַמדן
(וואַרשע 1933)	סערגיי יעסענין
(תל-אביב 1934)	מיט לענדער גלייך
(תל-אביב 1935)	די 24-סטע שעה
(תל-אביב 1936)	פאַר מיר און פאַר אַלע
(תל-אביב 1938)	אַנוווקס
(תל-אביב 1939)	אונטער פייער
(תל-אביב 1942)	מן הטנא
(תל-אביב 1943)	פון רויטן פראַנט
(תל-אביב 1944)	אונטער שוואַרצע הימלען
(תל-אביב 1945)	מיין ברענענדיקער שטאַם